

ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้

เราต้องมี
ขั้นตอนการ
ดำเนินการป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติด
กันหน่อย...

ขั้นตอนที่ 1
การสำรวจสภาพปัญหาและวิเคราะห์
ปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ

โดยมอบหมายให้ฝ่ายบุคคล หรือคณะทำงานเฉพาะกิจ ทำการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ รวมถึงสภาพปัญหาในชุมชนรอบๆ สถานประกอบการ เพื่อนำเอาข้อมูลมาใช้กำหนดแนวทางการทำงานที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นตอนที่ 2
การทำประชาพิจารณ์เพื่อต่อสู้กับปัญหายาเสพติด

เป็นการจัดประชุมชี้แจงหรือจัดเวทีให้ทุกฝ่ายในสถานการณ์ประกอบมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ อันจะก่อให้เกิดความตระหนักแก่บุคลากรว่ายาเสพติดเป็นภัยที่มีโทษร้ายแรงและใกล้ตัว โดยชุดทำงานควรให้บุคลากรในสถานการณ์ประกอบได้ร่วมปรึกษาหารือกันที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบของตน โดยอาจมีการฝึกอบรม/การลงรายชื่อเข้าร่วม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3
การกำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ

เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่จะกำหนดให้ถึงความต้องการขององค์กร ซึ่งการกำหนดนโยบายมีสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่หลายประการ เช่น การออกกฎระเบียบในการปฏิบัติงานที่จะสอดคล้องกับเงื่อนไขหรือบริบทในชุมชนรอบๆ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือการให้โอกาสผู้ให้แรงงานที่ลงมือช่วยยาเสพติดเข้าร่วมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพแทนที่จะไล่ออกเมื่อตรวจพบ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4
การสร้างความเข้าใจในแนวนโยบายฯ ของ
สถานการณ์ประกอบกับบุคลากรในสถานการณ์ประกอบ

เป็นการสื่อสารสร้างความเข้าใจในแนวนโยบายฯ เพื่อให้เกิดการยอมรับและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมโดยสมัครใจของบุคลากร นอกจากนั้น การสร้างความเข้าใจในนโยบายแก่บุคลากรภายนอกหน่วยงาน เช่น ผู้มาชุมชน หรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่หรือครอบครัวของผู้ให้แรงงานในชุมชน เป็นต้น เนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลทุกภาคส่วน

ขั้นตอนที่ 5
การวางแผนงานการดำเนินงานป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ

ต้องระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในทุกระดับของสถานการณ์ประกอบว่าจะมีแนวทางการทำงานอย่างไร โดยมีการกระจายความรับผิดชอบในแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจแบ่งได้ ดังนี้

ด้านป้องกันการให้ยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อหยุดยั้งไม่ให้บุคลากรทั่วไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีกิจกรรม เช่น

- 1) การให้ข่าวสารต่อผู้เกี่ยวข้องในชุมชนหรือยาเสพติด บนสื่อโซเชียลมีเดียหรือวิทยุชุมชน
- 2) การจัดกิจกรรมทางเลือกให้แก่บุคลากร เช่น กีฬา ว่ายน้ำ ออกกำลังกาย เป็นต้น
- 3) การตรวจคัดกรองความเสี่ยงต่อการให้ยาเสพติด
- 4) การจัดระเบียบ/ควบคุมแหล่งแพร่ระบาด เช่น การจัดตั้งอาสาสมัคร/ตำรวจเฝ้าระวัง

ด้านบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ส่งผลต่อสุขภาพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในชุมชนด้วยความปลอดภัย ให้โอกาสกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยมีกิจกรรม ได้แก่

- 1) การค้นหาผู้ติดยาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ
- 2) ส่งต่อผู้ติดยาเสพติดเข้าสถานบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ
- 3) ให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดเข้าทำงานทั้งคนแก่และคนหนุ่ม

ด้านควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าว เป็นการดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีหลักเกณฑ์สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 6
การรักษามาตรฐานและการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

ถึงแม้การทำงานจะประสบผลสำเร็จนำไปสู่สถานการณ์ประกอบปลอดยาเสพติดแล้วก็ตาม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุกลับมามีอีก สถานประกอบการควรดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 8
การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

เป็นขั้นตอนที่จะบอกถึงความก้าวหน้า ความสำเร็จ ซึ่งอาจวัดผลจากการดำเนินงานเพื่อประโยชน์จากการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ ทั้งนี้การติดตามและประเมินผลนั้นควรตรวจสอบจากกลุ่มบุคคลหลายๆ กลุ่ม เช่น ผู้บริหารคณะกรรมการฯ ผู้ให้แรงงาน เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวของผู้ให้แรงงาน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7
การจัดกิจกรรมป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ

เป็นการดำเนินงานตามแผนที่ย่างไร โดยพิจารณาว่ากิจกรรมใดควรดำเนินการก่อนหรือหลังตามสภาพความพร้อมของสถานการณ์ประกอบ กิจกรรมใดที่สามารถดำเนินการควบคู่หรือสอดแทรกไปกับการอื่นได้ก็ควรจะทำ เพื่อเป็นการประหยัดกำลังคนและงบประมาณ กิจกรรมใดมีความจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เป็นต้น โดยจัดให้มีการควบคุมการดำเนินงานให้ไปในทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 6
การให้หมายบุคลากรภายนอกเพื่อปฏิบัติงาน
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานการณ์ประกอบ

โดยเฉพาะช่วงหน้าคนงานที่เป่าฝุ่นใกล้จุดและมีอิทธิพลทางด้านการคิดและพฤติกรรมกับผู้ใช้แรงงานมากที่สุด ควรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายฯ และแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เข้าใจและให้ความสำคัญในการชี้แจงและชักชวนให้ผู้ใช้แรงงานให้ความร่วมมือ

ก. มาตรการเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ การควบคุม อดสู่อ่ง และดูแลไม่ให้เกิดเหตุในสถานการณ์ประกอบหรือบุคคลภายนอกกระทำการหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือบริเวณสถานการณ์ประกอบ การจัดทำบันทึกประวัติของพนักงาน การแจ้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานเมื่อพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานการณ์ประกอบของตน

ข. มาตรการเกี่ยวกับสถานที่ ได้แก่ การจัดให้มีป้ายหรือประกาศเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายจากยาเสพติด โดยป้ายหรือประกาศเตือนมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย